

A ȘAPTEA ELEGIE / N. Stănescu (Opțiunea de real)

Trăiesc în numele frunzelor, am nervuri,/ schimb verdele pe galben și / mă las pierit de toamnă./ În numele pietrelor trăiesc și mă las / cubic bătut în drumuri,/ cutreierate de rezezi mașini./ Trăiesc în numele merelor și am / șase sâmburi scuipați printre dinți / tinerei fete dusă cu gândul tot / după leneșe dansuri de ebonită./ În numele cărămizilor trăiesc,/ cu brățări de mortar înțepenite / la fiecare mână, în timp ce îmbrățișez / un posibil gălbenuș al existențelor./ Niciodată n-am să fiu sacru. Mult,/ prea mult am imaginația / celorlalte forme concrete.// Și nici n-am vreme din pricina asta / să mă gândesc / la propria mea viață./ Iată-mă. Trăiesc în numele cailor./ Nechez. Sar peste copaci retezați./ Trăiesc în numele păsărilor,/ dar mai ales în numele zborului./ Cred că am aripi, dar ele / nu se văd. Totul pentru zbor./ Totul,/ pentru a rezema ceea ce se află / de ceea ce va fi.// Întind o mână, care-n loc de degete / are cinci mâini,/ care-n loc de degete / au cinci mâini, care / în loc de degete / au cinci mâini.// Totul pentru a îmbrățișa,/ amănunțit, totul,/ pentru a pipăi nenăscutele priveliști / și a le zgâria / până la sânge / cu o prezență.//

***

Poemul trădează o concepție filosofică de tip budist, potrivit căreia omul, individual, înțelege în mod profund apartenența la Marea Creație și se identifică cu destinul regnurilor “până la sânge”, într-un perpetuu efort empatic.

Este ultima poezie din ciclul dedicat autocunoașterii. Mesajul ar putea fi acesta: cel ce se va smeri se va înălța; cel ce va iubi va învinge orice obstacol, chiar și gravitația.

A trăi în numele frunzelor, în numele pietrelor, al cailor, al păsărilor nu înseamnă a te transforma în frunză, măr, cal sau pasăre, deci a involua. Înseamnă, mai degrabă, a le copleși cu iubire, a le înțelege metamorfozele, a te armoniza cu ele - căci ele, de la sine, se armonizează cu legile naturii și ale Universului. Înseamnă apoi dorința de a le egala performanțele uluitoare: să te lași pierit de toamnă și renăscut în fiecare primăvară, o dată cu explozia de clorofilă și culoare; să fii sâmbure de măr, vlăstar și apoi fruct, să-i saturezi pe cei flămânzi, să dăruiești, adică; să sari peste copaci retezați ori să plutești peste întinderi de ape și uscat, precum păsările - să învingi cu propriile forțe gravitația și să te desprinzi de pe pământ. Pentru totdeauna, într-o bună zi.

A trăi în numele frunzelor, al merelor, al păsărilor sugerează o fidelitate față de regnuri în raport cu semenii: Trăiesc. Sunt om. Nici acum și nici într-o viață viitoare nu voi deveni pasăre de aur sau măr înflorit, dar mereu voi respecta și voi iubi păsările, copacii și pietrele. Din această pricină și obsesie “n-am vreme să mă gândesc la propria mea viață”. Nu trăiesc în numele meu și nici în numele tatălui, renunț la toate privilegiile pe care aș putea să le am; trăiesc în numele poeziei și al formelor concrete ce mă înconjoară.

Versul “niciodată n-am să fiu sacru” a născut cele mai multe controverse între exegeți. Unii s-au grăbit să-l eticheteze pe Nichita ca un “poet al opțiunii la real” și să-l înregimenteze în tabăra materialiştilor, în timp ce alții au socotit că această opțiune e absurdă, falsă și utopică, deoarece presupune “să renunți complet la viața spirituală” (vezi Ștefania Mincu, 1987, p.90-91) când, în realitate, în acest volum Nichita vorbește despre *spiritologie*, o știință elevată, recuperată din sfere celeste.

Această absurdă abandonare a sacrului pare dovada unei bătălii pierdute, pare

amprenta unei deznădejdi de moment, a unei copleșitoare tristeți metafizice. Numai frigul, foamea și spectrul morții îl poate determina pe om să renunțe aparent la o aspirație scrisă în codul genetic. Constrâns de împrejurări, Nichita operează în acest poem cu logica *bunului simț* terestru, a crizei de timp, a lipsei de contemplație și meditație adică. De aceea el alege formele concrete, palpabile, materiale, iar între două feluri de mâncare optează pentru farfuria cu aperitive ce hrănesc stomacul și nu spiritul.

Acesta este momentul când Nichita ia decizia să se întoarcă “acasă”. Cu umilință, se recunoaște înfrânt, dar va fi o ultimă victorie a instinctului de supraviețuire.

Mai târziu va regreta această slăbiciune, dovadă că se va despărți definitiv de sotia Doina Ciurea și tot restul vieții va încerca să-și demonstreze sie însuși că *elegia a șaptea* a fost un accident. El va continua să trăiască în numele frunzelor și al păsărilor, ocrotindu-le și iubindu-le așa cum și-a iubit deopotrivă semenii; dar *niciodată nu va mai spune niciodată*, cu atât mai mult cu cât nu va renunța la aspirație spre sacralitate.

Curios este faptul că, în contextul politic și istoric în care a apărut volumul (1966), *elegia a șaptea* “a scăpat turma” în fața cenzurii, deși două decenii mai târziu s-a afirmat că în acest poem “este caricaturizat fără cruțare un mod materialist - îngust de a înțelege existența” (Ștefania Mincu, 1987, p.91).

Avem încă o dovadă că noi, oamenii, suntem adesea robi ai sentimentelor și ai instinctelor animalice, trădându-ne astfel descendența. Suntem ființele de pe Pământ cele mai interesante, cele mai controversate, dar și cele mai predispuse să ne depășim condiția, să evoluăm adică. Micile accidente care ne apropie de regnuri ne dovedesc limitele, dar și puțința de a o lua de la capăt de fiecare dată, fapt ce ne îndreptățește să sperăm că într-o bună zi vom izbuti.